

zelfstandigheid der in de natie levende kringen durft erkennen de zelfstandige rechtssfeer van den alleen aan God verantwoordelijken koning, en is zij in staat om, opkomende ook in het recht voor de eere van den Koning der koningen, de fundamente van het volksbestaan te bevestigen, en ze te beschermen voor den tegen dezelve gekeerden stroom der Revolutie.

Hiermede ben ik aan het slot gekomen van mijne beschouwing over de verhouding tusschen het Recht, den Staat en de Overheid. Ik heb dus, in korte woorden het gesprokene tezamen vattende, getracht het zelfstandig bestaan van het recht tegenover de Staatssouvereiniteit te verdedigen, en betoogd dat een revolutionaire Staat, die, bewust van zijn alvermogen, met één pennestreek verkregen rechten zou vernietigen, even rechtmatig zou handelen als de roover die zijn prooi met het pistool op de borst den geldbuidel ontwingt. 1) Ik heb U willen aantonen dat, heeft al het recht om zijn handhaving en vorming den steun van de overheid noodig, het niet in zijn wezen ligt opgesloten dat de Staat het scheppe, en dat uit de geschiedenis en karakter der rechtsinstellingen de waarheid van dit gezegde blijkt. Den grond van het recht heb ik gezocht in de door God den mensch ingeschapen

---

1) Jam vero illud stultissimum existimo omnia justa esse, quae scita sint in populorum institutis aut legibus. Etiamne, si quae leges sint tyrannorum? Si triginta illi Athenis leges imponere voluissent aut si omnes Athenienses delectarentur tyrannicis legibus, num idcirco eae leges justae haberentur?...

Quod si populorum jussis, si principum decretis, si sententiis judicum jura constituerentur, jus esset latrocinari, jus adulterare, jus testamenta falsa supponere, si haec suffragiis aut scitis multitudinis probarentur. Quae si tanta potestas est stultorum sententiis atque jussis, ut eorum suffragiis rerum natura vertatur, cur non sanciant, ut quae mala perniciosaeque sunt, habeantur pro bonis et salutaribus? aut cur, cum jus ex injuria lex facere possit, bonum eadem facere non possit ex malo? Cicero, de Legibus. I. 15, 16.